

Johannes Casparus Rupertus Johannes Stegemann

Disputationum Logicarum Prima De Natura Et Constitutione Logices

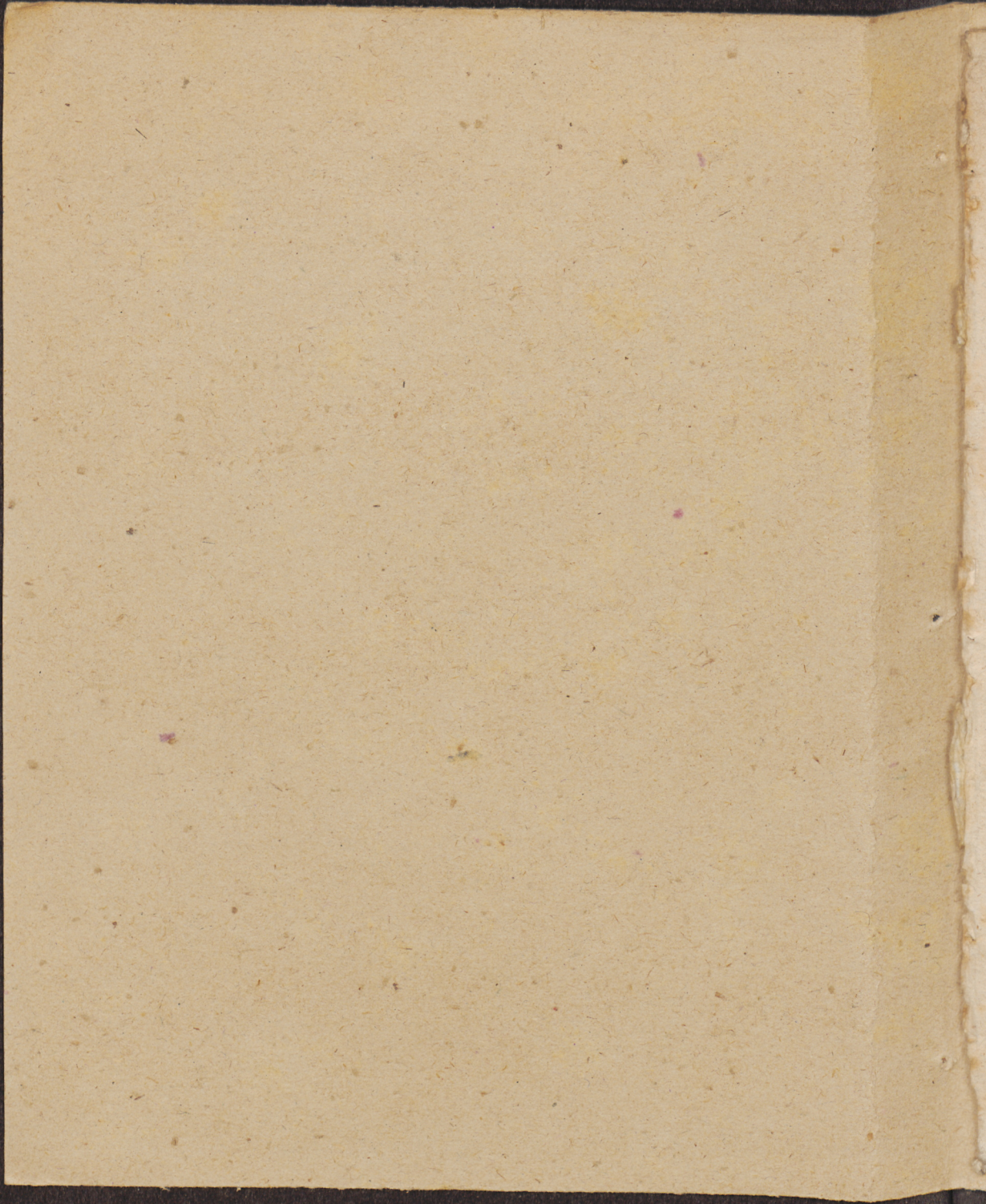
Rostochii: Myliandrus, 1603

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729072371>

Druck Freier Zugang

J. C. Rupertus,
R. U. phil. 1603.

DISPUTATIONUM LOGICARUM
PRIMA *LIX*

DE
NATURA ET
Constitutione Logices.

quam

Divina Auxiliante gratia,

De consensu amplissimæ facultatis Philosophi-
cæ in celeberrima rosarum Academia

Sub Præsidio

Humanissimi & Doctissimi viri,

Dn. M. IOANNIS CASPARI RV.
PERTI *Heringensis.*

Defendere adlaborabit

IOANNES STEGEMANNVS
Lenzensis March.

*Fiet disputatio 16. Iulij hora & loco
consuetis.*

— 06 —

LIX
R O S T O C H I I

Typis Stephani Myliandri, Anno 1603.

AMPLISSIMIS CONSUL-
TISSIMIS ET PRVDENTIS-
SIMIS VIRIS, DN. CONSULIBVS
& Senatoribus Reipub. Leontinae, præ-
stantissimis ac dignissimis.

Dominis Patronis & promotoribus ex a-
mussum optimis perpetim honorandis
colendis & observandis.

*Hasce theses de Constitutione & Natura
Logices in sempiterna gratitudinis be-
nesciorum & memoriae symbolum*

Officiosè

dicat dedicat consecratqz

*Foannes Stegemannus Lenzensis
Respondens.*

Theſis I.

Etiamſi Logici non eſt de Philoſophia diſputare, tamen cum Logica inſtrumentum uniuerſe Philoſophiæ ſit, non noctuas athenas mittere abitramur, ſi præmittamus noſtræ diſciplinæ, naturam & cognitionem Philoſophiæ, ejusdem partium & ſpecierum.

II.

Quidam definiunt Philoſophiam, quod ſit ſtudioſum ſapientiæ, quæ cum ſit definitio nominis, non rei, in ea mens noſtra non acquieſcit.

III.

Vera tamen cognoſcitur ex ſubjectis, uti Medicina quæ defini- tur Ars conſervans ſanitatē in corpore humano, Juris prudentia, Divinarum humanarumq; rerum notitia, juſtiq; & injuſti ſcientia.

III.

Sic nobis integrum erit definire Philoſophiam genere doctrinæ, propterea, quod uti homo nudus corpore ita anima prodit, inſtar tabulæ ræſæ, in qua cum nihil ſcriptum ſit, ſcribi tamen quidvis poſſit, deinde ex conſideratione & ſubjecto omnium rerum tam contempla- tivarum quam agibilium quod ſit doctrina qua cognoſcimus ea, quæ Deus in hac vita nobis vel ad contemplandum vel ad agendum propoſuit.

V.

Vnde ex duplici iſtarum rerum conſiderationem puta Theo- reticarum & practicarum duo fines reſultant nimirum Θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ, illa τὸ γνωσκόντων hæc τὸ ὀφεικόντων perficit; Vnde pro duplici animi imperfectione duas Philoſophiæ partes Theoreticam & practicam ſtatuímus.

VI.

Priori Philoſophiæ annumerantur, Metaphyſica quæ conde- rat. Ens qua: Ens. Phyſica qua conſiderat corpus naturale qua

morui & corruptioni est obnoxium. Mathesis quæ in quantitate, e-
jusdemq; affectibus & speciebus occupata est.

VII.

Posteriori, quæ acquiescit in actione ad honestatem ex interna
animi motione, prudentis animi auxilio, ut ipsam beatitudinem in
hac vita, quæ summum nostrum bonum est in hac societate com-
paremus, ascribuntur, Oeconomia, quæ rem familiarem informat.
Ethica quæ mores singulorū componit. Politica, quæ remp: bene instituendā
& administrandā curant.

VIII.

De his omnibus etiam discurrendi & ratiocinandi facultas
cuilibet naturaliter insita sit, tamen natura supplicias implorat,
perfectioremq; appetit, ut ars impleat, quod natura deest, puta
Logicam.

IX.

Quæ quoniam summe adulterata est, pristinae integritati ut
reddamus, ne in progressu errare possimus opera precium est. Neq;
Logicam & dialecticam in uno significato sumimus, sed illam toti
ratiocinandi disciplinæ, hanc Topica parti Logices relinquimus.

X.

Absurdum autem fuerit disciplinæ aliud præter animum, subje-
ctum affingere, quæ nihil aliud sunt quam species & conceptus re-
rū in mente, in qua tria se invicem consequuntur, potentia, disposi-
tio, & habitus, inter quæ Logica præcipue reponenda videtur.

XI.

Iam potentia præditi sunt omnes rustici etiam qui nomen Logi-
ces ne quidem in audiverunt, Dispositionem non esse ex ejus imbecil-
litate patet, quam Pacius Doctiss: affectionem vertit, & Gra-
cum Αξέτης innuit, quæ facile mobilis, & cito mutabilis est.
Logica vero constans est potentiam operandi constanter disponit,
nec nisi crebris actionibus producit, quæ omnia declarant Logica
naturam in habitu consistere.

XII.

Habitus a. animi numerantur quinque ab Aristotele Intellectus qui
est habitus principiorū, Sapientia quæ est scientiæ caput, proximè
pro-

prodiens ex principijs simpliciter primis. Prudentia, qua cum recta ratione docet agere secundum virtutes. Ars habitus recta cum ratione effectivus. Scientia, qua docet causam cognoscere, propter quam res est quod illius causa sit, & se aliter habere non possit.

XIII.

Ex singulorum definitionibus manifestum est, quod specie differant, sine puta, subjectis & modis procedendi. Intellectus enim curae habet principia. Sapientia principia & media, Scientia conclusionem, & subjectum immutabile, necessarium & aeternum, finem speculationem, prudentia solam actionem spectat, sine externo objecto effectivo. Ars objecto externo effectivo differt à prudentia. Ad neutrum itaq; horum pertinere patet.

XIIII.

Deinde inter dictos habitus principales non est referenda, quia omnes isti per se expectuntur. Logica vero instrumentum est, nec sui gratia sed alterius expectitur, unde rectè inscribitur organon.

XV.

Intellectus insuper principia habet propria, aeterna, & necessaria. Logica vero mutuatitia, tantum. Scientia omnium est nobilissima. Logica non scientia est, multo minus nobilissima quia famulatur reliquis disciplinis, quod ignobilitatis maximum est indicium. Scientia habet subjectum reale, Logica vero intentionale. Ars operatur vel per habitum corporis vel in subjecto externo. Logica nihil efficit, sed in sola mentis operatione acquiescit.

XVI.

Quare aliud erit Logice s inveniendum domicilium quod nobis monstrat Aristoteles 2. Metaphis: cap. 5. inter scientiam & modum sciendi, & 1. Topic. inter probl: Logica qua ad aliud referuntur à speculativis & practicis problematicis distinguens: innuit enim aliam adhuc reliqui habituum classem, puta instrumentalium ad quam pertinent Grammatica, Logica, Rhetorica, eamq; propterea Omitti 6. Ethic: quod nihil opis & auxilij praestet ad summum bonum adipiscendum.

XVII.

Relinquitur igitur Logicam habitum esse instrumentalem. an-
tequam autem totam definitionem absolvamus, opera precium est,
ut differentiam specificam adjuugamus.

XVIII.

In subiecto inveniendō duo requiruntur res considerata & mo-
dus considerandi. Illa instar materiae est, hic instar formae, qui
materiarum & disciplinarum distinctionem oppido docet, maximi est
momenti, eoq; neglecto summam & inextricabilem facit confusionem.
Una enim res absq; considerandi modo varijs disciplinis subijcitur.

XIX.

Quod aequè nobis accidit, in hac nostra disciplina. Omnes res sunt
subiectum Logices, quas humanus intellectus addiscere invenire &
rimari potest, seu ut Melanthon omnes res, de quibus docendi sunt,
homines tanquam res considerata. Sic omnes res Metaphys: subje-
ctum sunt, ne tamen instrumentum & famula cum Domina confun-
datur, adhibendus est modus considerandi, quo Logica à Metaphys:
discernitur. Hunc eum in operatricibus disciplinis monstret finis,
prius desine agendum esse ordo doctrinae monet.

XX.

Finem esse, ad quem omnia disciplinae membra referuntur
nemo negabit, quanquam non insciamur fines nonnullos quoq; sub-
ordinari, tamen meretur finis nomen maxime, supremus & ultimus,
reliqui tantum sunt media tendentia ad fines, quorum determinatio
à fine pender.

XXI.

Quid nam autem illud sit, ad quod in Logica omnia referun-
tur, patet ex hoc discursu. Nomen ut verbum, ut hic incipimus re-
feruntur ad enunciationes, hæ ad syllogismum, hic propter verita-
tem, ita ut veritas sit ultimus finis Logices.

XXII.

Porrò discurremus ideo, & syllogismum fabricamus, ut ve-
ritatem antea ignotam eruamus. Viciosos igitur statuimus syllo-
gismos in tertia figura universaliter concludentes. In secunda figu-
ra pu-

ra purè affirmantes: In prima minorem negantem, propter falsitatem alias exurgentem nec dantur plures syllogismorum figuram tres.

XXIII

Statuimus etiam ultimum finem logices veritatem non quatenus formaliter aut in actu signato est, sed veritatis naturam investigantem, prescribit enim Logica modum inveniendi veritatem in qualibet disciplina licet ipsa subjectum in quo veritatem inquirat non habeat.

XXIII.

Patefaciunt autem modum inveniendi veritatem nonnulla instrumenta, quæ in usum logices scripta sunt, quæ vocant philosophi notiones secundas ut à primis distinguantur.

XXV.

Primæ notiones sunt species rerum in intellectu nostro à rebus ipsis productæ quæ suum objectum formaliter representant.

XXVI.

Notiones secundæ sunt conceptus in intellectu nostro à rebus ipsis & ob certum finem primis impressi, ut Grammatica propter artem bene & pure dicendi & scribendi. Rhetorica persuadendi Logica veritatem investigandi.

XXVII.

Quoniam autem Logica veritatem ab alijs secundis conceptibus non elicit & invenit, habent illi rationem mediorum finium seu subalternorum, quod eo magis patet quò ad certum finem proprius accedunt. Provocantur in enunciationibus dubijs & obscuris ad syllogismum, tanquam ad ultimum & supremum instrumentum, quod veritatem deficientem immediatè attingat & suo discursu prodatur. Statuitur itaq; finis Logices internus seu supremus inter eos qui ad veritatis inquisitionem referuntur syllogismus.

XXVIII.

Ex fine determinato integrum est subjectum constituere puta omnne Ens quæ veritas in illo inveniri potest per secundas notiones.

XXIX.

Inde modus considerandi in subjecto patet, quem qui sicci faciunt

eiunt graviter & pueriliter errant. Sic Metaphisica considerat omne, Ens Logica considerat omne Ens, hic si modus considerandi deesset, unitas subjecti constitueret unitatem scientiæ. Logica itaq; considerat. Omne Ens seu omnes res qua. secundis notionibus subternuntur b. e. qua. in ijs operatur & fabricat veritatem.

XXX.

Nunc optime possumus conficere ex dato subjecto & fine veram Logices definitionem. Quod sit habitus instrumentalis, ex philosophia à philosophis genitus qui notiones secundas in conceptibus rerum fingit & fabricat, ut sint instrumenta, quibus in omni re verum cognoscatur, & à falso discernatur.

XXXI.

Nos autem hic loquimur de Logica docente, non de uente qua non nisi ratione, differt à scientia.

XXXII.

Tandem tota & uniuersa Logica diuiditur in duas partes, communem qua libris prædicabilium, prædicamentorum, propositionum seu enunciationum & priorum Analyticorum. Et propriam qua libris posteriorum Analyt. Topicorum & de Elenchis sophysticis absoluntur.

XXXIII.

Atq; hæc integra est totius Logices constitutio ex cuius declaratione luce meridiana clarius apparet, quanto cum errore & disciplina detrimento Petrus Ramus veram Logices faciem corrupevit. Deo Opt. Max: sic honor & laus per innumeros seculorum decursus.

Corollaria.

1. An iusto ordine ex Theoreticis sibi primas vendicer. Metaph: secundas physica, & ultima Mathematica A.
2. An Theoretica Philosophia sit nobilior practica. A.
3. An Rami Logica sit in scholis docenda & discenda. N.
4. Logicæ finis propriissimus an sit bene differere. Negamus contra Rami Somnia, & ejus affectuarum nugæ. - 11.

prodiens ex principijs simpliciter primis. Prudentia
ratione docet agere secundum virtutes. Ars haec
ratione effectivus. scientia, quae docet causam esse
quam res est quod illius causa sit, & se aliter habere

XIII.

Ex singulorum definitionibus manifestum est
ferant, sine puta, subjectis & modis procedendi.
cura habet principia. Sapientia principia & me-
clusionem, & subjectum immutabile, necessarium
nem speculationem, prudentia solam actionem spe-
objecto effectivo. Ars objecto externo effectiva
dentia. Ad neutrum itaque horum pertinere patet

XIII.

Deinde inter dictos habitus principales
quia omnes isti per se expectantur. Logica vero
nec sui gratia sed alterius expectatur, unde recte in-

XV.

Intellectus insuper principia habet propria.
ria. Logica vero mutuatitia. tantum. Scientia
lissima. Logica non scientia est, multo minus
mulatur reliquis disciplinis, quod ignobilitatis
dicium. scientia habet subjectum reale, Logica
Ars operatur vel per habitum corporis vel in su-
gica nihil efficit, sed in sola mentis operatione ac-

XVI.

Quare aliud erit Logice s inveniendum dom-
monstrat Aristoteles 2. Metaphis: cap. 5. in-
dum sciendi, & 1. Topic. inter probl: Logica
feruntur à speculativis & practicis problemati-
nuit enim aliam adhuc reliqui habituum cla-
mentalium ad quam pertinent Grammatica,
eamque propterea Omitti 6. Ethic: quod nihil opis
ad summum bonum adipiscendum.

A 3

the scale towards document

sta
um
er

dif-
um
on-
fi-
rno
ru-

da,
et,
non.

essa-
nobi-
fa-
in-
nale.
Lo-

nobis
mo-
d re-
in-
stru-
rica,
rafter.

elin-